

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Petra Příhody a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce **Ing. F. M.**, konkursního správce O. V. a spol., s. r. o. proti žalovanému **Ministerstvu životního prostředí**, se sídlem Praha 10, Vršovická 65, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2001, č. j. 400/4985/00, 420/3130/00,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e o d m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci **s e v r a c í** zaplacený soudní poplatek ve výši 1000 Kč. Tato částka **b u d e** vrácena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Vrchního soudu v Praze v zákonné lhůtě se žalobce (O.V. a spol., s. r. o.), domáhal zrušení rozhodnutí ředitele Kanceláře ministra životního prostředí ze dne 13. 2. 2001, č. j. 400/4985/00, 420/3130/00, kterým bylo podle § 18 odst. 3 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí vedoucího kontrolní skupiny Ministerstva životního prostředí ze dne 7. 12. 2000 o nevyhovění jeho námitkám proti protokolu o výsledku kontroly „Užití finančních prostředků poskytnutých společností O. V. a spol. s. r. o. z rozpočtových prostředků Ministerstva životního prostředí na likvidaci ekologických škod způsobených povodněmi v r. 1997“. Rozhodnutí vychází zejména z názoru, že kontrola vycházela z dokladů předložených k čerpání dotace žalobcem a nebylo v nich možno vždy odlišit výdaje na odstranění povodňových škod od běžných provozních výdajů, když mezi náklady odstraňování škod nelze zařadit ztrátu na zisku z prodeje kovového odpadu ani mzdové prostředky pro vlastní pracovníky, že vlastnictví nemovitostí je třeba zkoumat ve vztahu k okamžiku vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí, a že smluvní podmínky poskytnuté dotace nelze zpětně upravovat.

Proti tomu žalobce (O. V. a spol., s. r. o.) v žalobě zejména namítl, že dotace na odstranění nejzávažnějších ekologických škod způsobených červencovými povodněmi v r. 1997 mu byla poskytnuta na základě smlouvy uzavřené dne 2. 9. 1998. Z celkové částky 13 mil. Kč označila kontrola částku 9 981 045,95 Kč za neoprávněně čerpanou. Základní vadou kontroly byl požadavek na předložení dokladů k výdajům ve výši

13 mil. Kč, ačkoliv žalobce na odstranění škod způsobených povodní vynaložil více než 20 mil. Kč. Žalovaný tak zúžil soubor kontrolovaných údajů. Za vadnou je třeba považovat již samotnou smlouvu, která dne 2. 9. 1998 ukládala podmínku výběrového řízení pro práce uskutečněné v období od 7. 7. 1997 do 1. 9. 1998, tedy před jejím uzavřením. V době uzavření smlouvy žalobce byl vlastníkem nemovitostí, v nichž byly škody odstraňovány a ohledně uzavřených smluv a podaného návrhu na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí je žalobce názoru, že nelze před rozhodnutím o vkladu automaticky předpokládat, že návrhu bude vyhověno a vyloučit tak volní úvahu katastrálního úřadu. V ostatních důvodech poukazuje na důvody uplatněné v odvolání proti rozhodnutí o námitkách dne 22. 12. 2000, na které odkazuje jako na součást této žaloby. Žalovaný podle názoru žalobce v napadeném rozhodnutí nerespektuje Listinu základních práv a svobod, nepřihlíží k objektivní situaci, která nastala po povodních v r. 1997 včetně konkrétní situace v areálu žalobce a svým ryze pozitivistickým postupem a výkladem zákona o státní kontrole a uzavřené smlouvy popírá filosofickou podstatu práva jako jednoho ze způsobů řízení společnosti. Proto žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě poukázal na své oprávnění ke kontrole vynaložení finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu. Nebylo rozhodné, jaké prostředky byly žalobcem na odstraňování závažných ekologických škod skutečně vynaloženy. Neinvestiční dotace byla poskytnuta ve výši 13 mil. Kč a pouze tato částka mohla být předmětem kontroly. Podmínky smlouvy o poskytnutí dotace žalobce přijal, podmínka zadání veřejné zakázky navíc vyplývala přímo ze zákona a byla splnitelná výběrem dodavatele včetně smluvního zabezpečení uvažovaných prací před zahájením čerpání dotace. Námitka právních účinků vkladu do katastru nemovitostí je podle žalovaného zcela pochybná. Žalobce již při uzavírání kupních smluv ze dne 1. 9. 1997 a 3. 9. 1997 věděl, že k převodu vlastnického práva dojde a přesto dne 21. 10. 1997 požádal o poskytnutí dotace na majetek v celém jeho rozsahu před 1. 9. 1997 a dotaci na celý tento rozsah majetku také přijal. Návrh na vklad vlastnického práva na základě uvedených kupních smluv byl podán dne 25. 8. 1998, tedy rovněž před uzavřením smlouvy o dotaci. Z těchto důvodů žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

Dodatečně žalovaný zaslal soudu sdělení o opravě početní chyby v protokolu o kontrole tak, že finanční částka uvedená v závěru protokolu (9 981 045,95 Kč) se nahrazuje částkou 8 530 242,16 Kč s tím, že jinak se kontrolní zjištění nemění.

Rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 7. 2001, č. j. 8 K 64/97-235 byl na majetek žalobce O. V. a spol., s. r. o. prohlášen konkurs. Žalobce (konkursní správce) soudu předložil platební výměr Finančního úřadu v Ostravě ze dne 26. 11. 2001, č. 17/2001 o uložení odvodu neoprávněně použitých prostředků státního rozpočtu ve výši 8 507 670 Kč a neoprávněně zadržovaných prostředků státního rozpočtu ve výši 22 573 Kč a platební výměr z téhož dne č. 12/2001 na penále ve výši 8 035 489 Kč. Současně uvedl, že pohledávky finančního úřadu jím byly v konkursním řízení uznány.

Věc nebyla skončena Vrchním soudem v Praze do 31. 12. 2002, proto byla podle § 132 zákona 150/2002 Sb., soudní řád správní, postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.) - tedy v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu.

K dotazu Nejvyššího správního soudu žalobce sdělil, že proti platebním výměrům nebylo podáno odvolání a nebyly tedy podány ani žaloby u soudu. Nejvyšší správní soud proto nejprve vážil, zda lze danou žalobu věcně projednat, když jí je napadeno rozhodnutí o námitkách v řízení o kontrole a rozhodnutí o odvodech a penalizaci, která byla vydána na základě kontrolních zjištění a tedy v plné míře dopadala na žalobce, žalobami napadena nebyla. Žalobu může podle § 65 s. ř. s. podat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, kterým se zakládají, mění nebo ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti a ze soudního přezkumu jsou podle § 70 odst. a) s. ř. s. vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. V době, kdy byla žaloba podána, ji mohl podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2002 podat ten, kdo tvrdil zkrácení práv rozhodnutím správního orgánu, když podle § 244 odst. 1 o. s. ř. se muselo jednat o rozhodnutí orgánů veřejné správy, jimiž se zakládají, mění, ruší či závazně určují práva nebo povinnosti fyzických či právnických osob.

Otázkou tedy je, zda rozhodnutí vydané v řízení podle § 18 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, je úkonem správního orgánu zakládajícím, měnícím nebo rušícím práva žalobce či nikoli. Protokolem o kontrole užití finančních prostředků poskytnutých společností O. V. a spol., s. r. o. z rozpočtových prostředků Ministerstva životního prostředí na likvidaci ekologických škod způsobených povodněmi v r. 1997 ze dne 7. 9. 2000, č. j. 686/OK/2000 byl konstatován závěr o porušení podmínek stanovených „Smlouvou o poskytnutí, čerpání a užití neinvestiční dotace ze dne 2. 9. 1998“, vyčísleno neoprávněné čerpání a jeho výše (později opravená). Z protokolu však pro žalobce neplynula žádná povinnost zasahující do jeho práv. Pokud žalobce podal námitky proti protokolu podle § 17 zákona o státní kontrole a v řízení podle § 18 téhož zákona jim nebylo kontrolním pracovníkem vyhověno a toto rozhodnutí bylo potvrzeno i v odvolacím řízení, plyne z toho jen závěr, že se protokol o kontrole nemění. Zákon o státní kontrole upravuje výkon kontroly, její základní pravidla, práva a povinnosti kontrolních orgánů a kontrolovaných subjektů a vyvození odpovědnosti z porušení povinností vyplývajících z tohoto zákona. Odpovědnost vyplývající z kontrolních zjištění se však vyvozuje podle zvláštních předpisů. V daném případě bylo zjištěno porušení rozpočtové kázně, a proto předmětný kontrolní protokol byl podkladem pro další postup podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změnách některých zákonů (rozpočtová pravidla). Konkrétně byl protokol o kontrole podkladem pro provedení finanční kontroly Finančním úřadem v Ostravě ve smyslu § 39 zákona č. 218/2000 Sb. Povinnost k odvodu prostředků do státního rozpočtu včetně penalizace je založena ust. § 44 téhož zákona a oprávněn k rozhodnutí o takové povinnosti je finanční úřad. V daném případě se však jednalo o prostředky poskytnuté před účinností zákona č. 218/2000 Sb.; podle jeho ustanovení § 78 se důsledky porušení rozpočtového zákona posuzují podle dosavadních předpisů – tedy podle zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky) a podle § 30 tohoto zákona také byly Finančním úřadem v Ostravě vydány dne 26. 11. 2001 platební výměry č. 17/2001 a č. 12/2001. Tato rozhodnutí je třeba považovat za rozhodnutí zasahující do práv žalobce. Je ovšem jeho věcí, že proti nim nepodal ani odvolání a v případě neúspěchu pak žaloby proti rozhodnutím konečným.

Jak výše uvedeno protokol o kontrole, proti němuž žalobce podal námitky, jimž nebylo napadeným rozhodnutím vyhověno, nebyl ani přímým podkladem pro vyvození odpovědnosti, finanční úřad před rozhodnutím v souladu se zákonem provedl kontrolu vlastní. Za takové situace se žalobou napadené rozhodnutí nijak nemohlo dotknout práv a povinností žalobce, neboť nevyhověním námitkám proti kontrole zůstal nezměněn závěr

kontroly, z něhož žalobci nevyplývá žádná povinnost a ani jinak se nedotkl jeho práv a povinností.

Nejde-li o úkon správního orgánu s důsledky předpokládanými v ust. § 65 s. ř. s., nejde o úkon, který je ve smyslu soudního řádu správního rozhodnutím. Takový úkon je ze soudního přezkumu podle § 70 odst. a) s. ř. s. vyloučen a žaloba domáhající se přezkumu rozhodnutí podle tohoto zákona vyloučeného, je podle § 68 s. ř. s. nepřipustná. Pro úplnost je třeba uvést, že by se nejednalo o rozhodnutí podléhající soudnímu přezkumu ani v době podání žaloby (§ 244 odst. 1 o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2002 – k tomu srovnej např. nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 1996, zn. II. ÚS 300/95).

Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo, než žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítnout.

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Žalobce zaplatil soudní poplatek ve výši 1000 Kč. O jeho vrácení soud rozhodl analogicky podle § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích ve znění pozdějších předpisů, když odmítnutí projednání věci v daném případě odpovídá zastavení řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. 2. 2004

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu